

Nr 179.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående användande av överskott i djurgårdskassan till vissa restaureringsarbeten å Ulriksdals slott; given Stockholms slott den 7 april 1916.

Under åberopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva, att till gäldande av kostnaderna för utförande, i huvudsaklig överensstämmelse med ett av arkitekten hos överintendentsämbetet greve S. Cronstedt upprättat förslag med däri av ämbetet föreslagna jämkningar, av vissa restaureringsarbeten å Ulriksdals slott intill ett belopp av 296,000 kronor ävensom till gäldande av ränta, i den mån medel av riksmarskalksämbetet för ändamålet upplånats, må av djurgårdskassans överskottsmedel årligen under erforderlig tid, räknat från och med innevarande år, användas ett belopp av högst 30,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Vennersten.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7
april 1916.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTBÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Vennersten anförde:
Såsom jag tidigare denna dag erinrat vid behandlingen av riksmarskalksämhetets framställning angående användande av överskott i djurgårdskassan till vissa byggnads- med flera arbeten vid några av de kungl. lustslotten, anhöll riksdagen i skrivelse den 17 mars 1908 angående regleringen av utgifterna under riksstatens första huvudtitel, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning, huruvida och i vad mån de till den s. k. djurgårdskassan inflytande inkomster kunde, förutom till det med kassan avsedda ändamål, användas jämväl till de kungl. lustslottens underhåll, och därefter till riksdagen inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Sedan det emellertid efter verkställd undersökning befunnits lämpligast att låta på särskild utredning varje år bero, i vad mån djurgårdskassan kunde lämna tillgång till bestridande av kostnad för de kungl. lustslottens underhåll, har alltsedan år 1910 Kungl. Maj:t i proposition till riksdagen hemställt och riksdagen medgivit, att av djurgårdskassans överskottsmedel finge användas vissa belopp till att vid en del av de kungl. lustslotten utföra åtskilliga underhålls- och smärre byggnadsarbeten. Också har riksmarskalksämbetets förberörda framställning, som avser just dylika arbeten, föranlett Kungl. Maj:t att avlåta proposition i ämnet jämväl till innevarande års riksdag.

Nu har emellertid riksmarskalksämbetet i skrivelse den 26 februari 1916 ytterligare gjort framställning i syfte att, med anlitande av viss del av djurgårdskassans överskottsmedel för ett antal år framåt, ganska omfattande reparations- och omändringsarbeten å själva slottsbyggnaden vid Ulriksdal måtte komma till utförande.

I sin berörda skrivelse har riksmarskalksämbetet till en början erinrat om, att planer tidigare varit å bane att låta Ulriksdals slott undergå en grundlig reparation, samt yttrar härom:

Riksmarskalksämbetet.

»Riksmarskalksämbetet anhåller att till en början i underdånighet få erinra därom, att riksmarskalksämbetet under år 1907, med föranledande av framställning från ståthållarämbetet å Ulriksdals och Haga slott om verkställande av besiktning å dessa slott jämte åtskilliga tillhörande byggnader för utrönande, i vad skick dessa befunde sig, samt huruvida, förutom årligen återkommande mindre reparationer och underhåll, några större och mera genomgående reparationer vore behöfliga för deras framtida bestånd, föranstaltade om att sådana besiktningar blevo genom arkitekten hos kungl. överintendentsämbetet hovintendenten G. A. H. Lindgren jämte av honom tillkallad sakkunnig person verkställda.

Med underdånig skrivelse den 21 april 1908 överlämnade riksmarskalksämbetet sedermera till Eders Kungl. Maj:t de av hovintendenten Lindgren avgivna berättelserna över de utförda besiktningarna och därav föranledda förslag till reparations- och ombyggnadsarbeten vid slotten jämte ritningar och kostnadsförslag ävensom yttranden av förbemälda ståthållarämbete.

Av innehållet i dessa besiktningssinstrument torde här — då för närvarande frågan icke gäller andra byggnader än själva slottet vid Ulriksdal — få beträffande detta slott återgivas följande.

Hovintendenten Lindgren meddelade, att Ulriksdals slott, som uppförts i mitten av 1600-talet för riksfältherren greve Jakob De la Gardies räkning och sedermera inköpts av drottning Hedvig Eleonora på hennes föranstaltande ävensom senare under drottning Ulrika Eleonoras tid i vissa delar tillbyggt. De vid slottet förut befintliga terrasserna åt landsidan hade vid slottets iordningsställande åt Konung Karl XV borttagits, i sammanhang varmed marken avschaktats för åstadkommande av lämpliga doseringar för regnvattnets avlopp och möjligen för erhållande av en

sundare bottenvåning, vars bjälklag, enligt vad socklarna utvisade, dessförinnan legat föga över markens nivå.

Genom de sålunda vidtagna förändringarna hade slottets socklar kommit att på långa sträckor ligga ovan marken. I följd av terrassernas borttagande och grundmurarnas från början för andra förhållanden beräknade beskaffenhet hade under påverkan av källossningen, för vilken grunderna efter vidtagande av nämnda förändringar blivit i hög grad utsatta, i fönsterbröstningarna i södra och norra flyglarna samt tvärs igenom murarna i nordöstra och sydöstra flyglarna uppstått sättningssprickor. Åtgärder måste därför vidtagas för grundmurarnas förstärkande och skyddande. Vidare ansågos yttertaken tarva en grundlig reparation, varjämte åtskilliga åtgärder borde vidtagas för slottets och därstädes förvarade dyrbara samlingars skyddande mot eldfara genom inläggande av brandbotten i den till bostäder åt betjäning använda vindsvåningen, uppsättande av järndörrar mot vindarna, anbringande av åskledare m. m., ävensom slottets fasader repareras.

Kostnaderna för utförande av de vid Ulriksdals slottsbyggnad behövliga arbeten beräknades av Lindgren till 212,000 kronor; däri hade icke inräknats kostnad för införande av värmeledning, elektrisk belysning och sanitetsanordningar, åtgärder, vilka av Lindgren ansetts önskvärda för slottets modernisering som bostad för den medlem av den kungl. familjen, som då innehade dispositionsrätten till Ulriksdals slott, nämligen Hennes Maj:t Änkedrottning Sofia, och vilkas utförande skulle medföra, att den beräknade totalkostnaden steg till 270,000 kronor.

På framställning av riksmarskalksämberet avgav kungl. överintendentsämberet, efter prövning av de verkställda beräkningarna och kostnadsförslagen, yttrande i ärendet och anförde därvid i fråga om Ulriksdals slott följande.

Det syntes kungl. överintendentsämberet vara alldeles givet, att ett uppskov med reparationen av själva Ulriksdals slottsbyggnad ännu några år kunde utan olägenhet äga rum, helst om vissa av ämberet förordade åtgärder vidtoges till skyddande av socklarna å de delar av slottet, som vore mest känsliga för kälens inverkan, då härigenom vidare söndersprickning kunde under uppskovstiden motarbetas.

Riksmarskalksämberet för sin del fann sig böra instämma i de av kungl. överintendentsämberet gjorda uttalanden och i de förslag till reparationsarbeten, som detta ämbete tillstyrkt till omedelbart utförande.»

Jag tillåter mig här erinra om att i överensstämmelse med det av överintendentsämberet förordade och av riksmarskalksämberet gillade förslaget, som alltså vad Ulriksdals slott beträffade blott avsåg utförandet av vissa skyddsanordningar för slottets grundsocklar, Kungl. Maj:t i proposition den 8 maj 1908 hemställde, att riksdagen måtte medgiva, att för utförande av byggnads- och reparationsarbeten vid Haga och Ulriksdals slott finge av den s. k. djurgårdsfonden användas ett belopp av 254,000 kronor. I skrivelse den 1 juni 1908 anmälde riksdagen — under uttalande av den mening, att djurgårdsfondens kapital, som vore bildat av försäljningsmedel av statsegendom, icke borde användas till bestridande av tillfälliga utgifter — att riksdagen på det sätt biföll ifrågasvarande proposition, att riksdagen för sin del medgav, att, tills vidare och

till dess annorlunda bleve bestämt, för bestridande av de nödigaste underhållsarbetena å ifrågavarande slottsbyggnader vid Haga och Ulriksdal finge av de räntemedel, som tillfördes djurgårdskassan från djurgårdsfonden, ärligen användas ett belopp, motsvarande räntan å 254,000 kronor.

På sätt jag redan nämnt, har Kungl. Maj:st sedermera från och med år 1910 för varje år föreslagit och riksdagen medgivit, att av djurgårdskassans överskottsmedel vissa belopp finge användas för underhåll och vård av en del kungl. lustslott, däribland Haga och Ulriksdals slott; och hava de i förberörda riksdagsskrivelse omförmälda räntemedlen beräknats ingå i de sålunda anvisade beloppen. Under erinran härom har riksmarskalksämberet i sin förutnämnda skrivelse den 26 februari 1916 vidare anfört:

»I den mån dessa räntemedel och övriga tillgängliga medel sådant medgivit, hava visserligen en del av bristerna å Ulriksdals slott blivit avhjälpda, såsom t. ex. reparation av taket jämte häng- och stuprännor, inledande av vattenledning i slottets flyglar m. m., men någon mer genomgripande restaurering av detta slott har hittills icke lämpligen syntts böra påbörjas, dels med anledning av kungl. överintendentsämberets ovan berörda uttalande, dels med hänsyn till att dylika arbeten för en längre tid skulle hava förhindrat slottets användande som bostad, och dels på grund av att tillgängliga medel måst användas till andra, mera nödvändiga arbeten.

Sedan emellertid Eders Majestät behagat för riksmarskalksämberet tillkännagiva, att Eders Majestät hade för avsikt att ställa Ulriksdals slott till Deras Kungl. Högheter Kronprinsens och Kronprinsessans disposition såsom bostad under tider, då Deras Kungl. Högheter icke uppehölle sig på Stockholms slott eller Sofiero, har riksmarskalksämberet nästlidna år uppdragit åt arkitekten hos kungl. överintendentsämberet greve S. Cronstedt att utföra utredning över dels erforderliga reparations- och underhållsarbeten å Ulriksdals slott, och dels förslag till sådan omändring av slottet, att detsamma kunde anses erbjuda Deras Kungl. Högheter en lämplig och nutida fordringar motsvarande bostad.»

Till fullgörande av berörda uppdrag hade greve Cronstedt till riksmarskalksämberet överlämnat av honom uppgjorda ritningar och detaljerade kostnadsberäkningar ävensom ett den 30 mars 1915 daterat yttrande av följande innehåll:

Greve Cronstedts förslag.

»En genomgripande reparation erfordras utan tvivel å slottet för dess underhåll, även om det icke skulle komma att bebos, enär bland annat långa sträckor av grunden hava blivit frilagda genom avlägsnande av förut befintliga terrassen. Särskilt är detta fallet med södra flygeln. Skall slottet med trevnad kunna bebos, bör därjämte en hel del omändringar vidtagas för att kunna i den åldriga byggnaden erhålla nödig bekvämlighet. Vatten- och avloppsledningars inledande jämte sanitetsanordningar, varav slottet nu är i så gott som alldeles saknad, är även en nödvändighet, liksom det naturligen är önskvärt att inleda elektriskt ljus, ringledningar och telefoner. Kostnadsförslaget är beräknat med hänsyn till att reparationsarbetena och förändringsarbetena utföras samtidigt, likaså att ledningar för vatten

och avlopp, värme, elektricitet m. m. även indragas och utföras på samma gång. Många av rummen och lokalerna beröras givetvis såväl av reparationen som av förändringen av slottet. Det är därför ganska svårt att fullt exakt angiva kostnaden för erforderliga reparationsarbeten och för önskvärda förändringar, men den fördelning, som i nedanstående tabell angives, torde kunna anses vara i det närmaste rätt avvägd.

Totalkostnaden för samtliga arbeten enligt detta förslag böra beräknas till	kronor 293,000: —
Däraf för	
Reparationsarbeten	» 99,000: —
Omändringsarbeten	» 71,000: —
	Summa kronor 170,000: —
Till denna summa av	kronor 170,000: —
bör läggas kostnaden för följande arbeten:	
Värmelednings införande	kronor 39,500: —
Vatten- och avloppsledningar	» 22,500: —
Ringledningar	» 2,500: —
Elektrisk belysning	» 40,500: —
Ritningar, arbetsledning och tillsyn m. m. »	18,000: —
	» 123,000: —
	Summa kronor 293,000: —

Den elektriska anläggningen torde möjligen kunna erhållas något billigare, om kraften tages från Stocksunds kraftstation, och om samtidigt den därifrån dragna kraftledningen kan användas för kraft till andra ändamål och på så sätt bidrag från dessa avnämare erhållas till dess framdragande.»

Då riksmarskalksämberet, enligt vad ämbetet i sin nu ifrågavarande skrivelse upplyser, fann det nödvändigt, innan vidare åtgärder vidtogos beträffande de ifrågasatta omfattande arbetena, att de uppgjorda förslagen och beräkningarna underkastades ytterligare sakkunnig granskning och bearbetning, särskilt i syfte att om möjligt nedbringa de beräknade kostnaderna, blev efter framställning av riksmarskalksämberet en dylik sakkunnig granskning på föranstaltande av överintendentsämberet verkställd av föredraganden hos ämbetet, förste intendenten I. G. Clason, varefter överintendentsämberet i skrivelse till riksmarskalksämberet den 23 november 1915 för egen del avgav utlåtande i ärendet och därvid anförde följande.

Överintendentsämberet.

Det föreliggande förslaget syntes väl genomtänkt och särdeles gott avpassat såväl med skyldig hänsyn till den åldriga slottsbyggnaden som i betraktande av de krav på hygieniska och andra anordningar, som man i våra dagar torde vara berättigad uppställa beträffande en bekväm och tidsenlig furstebostad, och det syntes ämbetet, att allenast i ett par fall erinringar kunde med fog framställas.

Sålunda ville ämbetet påpeka det förhållandet, att huvudtrappan — trots den förbättring förslaget innebure — alltjämt mötte med sina första steg för nära in på huvudentréen och att en dylik anordning givetvis vore mindre tilltalande i en byggnad av den förnämliga natur som den ifrågavarande. Skulle det emellertid

möta svårigheter att anordna trappan på annat sätt, än förslaget angäve och som ju hade sina givna fördelar i våningen en trappa upp, torde det bliva nödvändigt att genom sammanslagning till *ett* av rummen till höger om ingången nr:is 59, 60 och 61 — såsom tidigare torde hava varit fallet — eller åtminstone av rummen nr:is 60 och 61, bilda en rymlig hall eller vestibul såsom pendang till rummet till vänster om entréen, vilket borde få tjänstgöra såsom kapprum.

Vidare ville ämbetet framhålla, vad den sydvästra flygeln anginge, att om-tanken om alla de personer, som vore ämnade att tilldelas bostäder i sagda flygels vind, torde bjuda att till vindsvåningen uppdraga jämväl trappan i flygelns sydvästra hörn på det att, i händelse av ellsolycka, det måtte finnas större möjligheter till räddning för de i vinden inhysta.

Förslaget omfattade även anordnande av två terrasser, en framför utgången mot sjön och den andra framför gården mellan flyglarna. På båda ställena torde visserligen terrasseringsarbeten bliva erforderliga, men ämbetet funne för sin del, att ingendera av de föreslagna terrasserna fullt motsvarade därmed avsedda ändamål, varken med hänsyn till storlek eller form: studiet av dessa terrasser borde ske i samband med studiet av frågan om ordnandet av terrängen i sin helhet med vägar, inhägnader och planteringar närmast omkring själva slottet.

Slutligen ville överintendentsämbetet, med föranledande av från riksmarskalks-ämbetet given anmodan att eventuellt verkställa bearbetning av det föreliggande förslaget särskilt i avsikt att söka nedbringa den beräknade och av ämbetet vid skedd granskning utan anmärkning lämnade arbetskostnaden meddela, att ämbetet vore av den mening, att nedsättning i den angivna kostnadssumman icke kunde vinnas, utan att de förbättringar i avseende å trevnad och bekvämlighet, som med förslagets genomförande just åsyftats, skulle bliva i motsvarande mån reducerade.

Efter det greve Cronstedt med anledning av detta överintendents-ämbetets uttalande lämnats tillfälle att komplettera de av honom förut gjorda förslagen, hade greve Cronstedt i en till riksmarskalksämbetet ingiven skrivelse meddelat följande.

Greve Cronstedts kompletterade förslag.

Den av kungl. överintendentsämbetet emot huvudtrappan gjorda erinran, att densamma, oaktat den blivit tillbakadragen, mötte med sina första steg alltför nära ingången, kunde säkerligen, i någon mån åtminstone, avhjälpas vid ett mera ingående studium av trappans och vestibulens lösning.

Att anordna ett större rum vid nr 61 på södra sidan om hallen till samma bredd som nr 62 å andra sidan vore likaså en åtgärd, vilken borde göra förslaget mera bekvämt och på samma gång giva ett mera ståtligt intryck åt vestibulen.

Att uppdraga den sydvästra trappan till vinden vore ur alla synpunkter en fördel.

Genomförandet av dessa ändringsarbeten förorsakade emellertid en något ökad kostnad, varför det uppgjorda kostnadsförslaget borde höjas med kronor 3,000 eller till summa kronor 296,000.

Sedan riksmarskalksämbetet redogjort för de sålunda på ämbetets föranstaltande verkställda utredningar rörande de ifrågasatta reparations- och omändringsarbetena å Ulriksdals slott, anför ämbetet i sin skrivelse den 26 februari 1916 vidare:

Riksmarskalksämbetet.

»Emot de uppgjorda förslagen med däri av kungl. överintendentsämbetet tillstyrkta mindre ändringar och tillägg, har riksmarskalksämbetet — som i likhet med kungl. överintendentsämbetet och arkitekten greve Cronstedt anser, att lösningen av frågorna angående anordnandet av stora trappan jämte vestibulen ävensom av yttre terrasser bör åstadkommas först i samband med övriga arbetens utförande — för sin del intet att erinra, och icke heller torde några berättigade anmärkningar kunna göras beträffande de uppgjorda kostnadsberäkningarna.

Med fästat avseende å den tillämnade framtida dispositionen av Ulriksdals slott och med hänsyn jämväl till nödvändigheten av att erforderliga åtgärder snarast vidtagas för att mot tidens åverkan säkerställa och i ett värdigt, nutida fordringar motsvarande skick försätta Ulriksdals vackra och minnesrika slott, håller riksmarskalksämbetet före, att ett vidare uppskjutande av de nu föreslagna och av kungl. överintendentsämbetet förordade åtgärderna skulle vara olämpligt och dessutom kunna vara till stor skada för denna äldriga och dyrbara slottsbyggnad. Riksmarskalksämbetet vågar därför i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga under nådig omprövning frågan om bringande till verkställighet av de nu föreslagna reparations- och restaureringsarbetena å Ulriksdals slott samt angående beredande av härför erforderliga medel.

Under de förberedande arbetena i detta ärende har riksmarskalksämbetet även sökt åvägabringa en lösning av frågans ekonomiska sida; och då riksmarskalksämbetet trots sig finna, att statsverket under nuvarande ekonomiska förhållanden borde i möjligaste mån besparas några extra utgifter och därför nu icke anser sig böra för bekostandet av de föreslagna reparationsarbetena ifrågasätta anvisandet av statsmedel, tillåter sig riksmarskalksämbetet i stället i underdånighet föreslå, att erforderliga belopp av djurgårdskassans överskottsmedel måtte få användas för bestridande av kostnaderna för dessa arbeten, ett förslag som riksmarskalksämbetet finner sig så mycket hellre kunna framställa, som önskvärdheten av att djurgårdskassans överskott måtte komma till användning för ändamål av ifrågavarande art blivit uttalad i riksdagens underdåniga skrivelse den 17 mars 1908, då riksdagen anhöll, »att Eders Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning, huruvida och i vad mån de till djurgårdskassan inflytande inkomster kunde, förutom till det med kassan för närvarande avsedda ändamål, användas jämväl till de kungl. lustslottens underhåll».

Sammanlagda beloppet av kostnaden för ovanberörda nu föreslagna reparations- och omändringsarbeten å Ulriksdals slott eller 296,000 kronor är visserligen betydligt större, än att detsamma skulle kunna på en gång eller under den jämförelsevis korta tid, på vilken dessa arbeten torde kunna hinna slutföras, av djurgårdskassans överskott utbetalas, men riksmarskalksämbetet anser sig kunna uttala, att hinder icke lärer möta för att djurgårdskassan kan av sitt överskott bestrida dessa kostnader, därest desamma fördelas på en något längre tidrymd, exempelvis tio år, under vilken tid ett belopp av 25 å 30,000 kronor årligen med säkerhet bör kunna av nämnda överskottsmedel bliva disponibelt för nu ifrågavarande ändamål. Under förutsättning av nådigt medgivande till ett sådant successivt bestridande av byggnadskostnaderna, som av riksmarskalksämbetet nu ifrågasatts, lärer det icke möta något hinder för riksmarskalksämbetet att genom upptagande av ett tillfälligt lån eller annorledes förskottsvis tillhandahålla de under arbetstiden för bestridande av löpande utgifter erforderliga medlen.

Beträffande djurgårdskassans nuvarande ställning och möjligheten att redan

under innevarande år tillhandahålla medel för påbörjande av nu ifrågasatta arbeten, tillåter sig riksmarskalksämberet i underdånighet hänvisa till riksmarskalksämberets underdåniga skrivelse den 15 innevarande februari rörande användandet av djurgårdskassans överskott för vissa i sagda skrivelse närmare angivna ändamål.

Under återopande av vad riksmarskalksämberet sålunda anfört, får riksmarskalksämberet härmed i underdånighet anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes medgiva, *dels* att här ovan angivna reparations- och omändringsarbeten å Ulriksdals kungl. slott måtte få bringas till verkställighet i huvudsaklig överensstämmelse med det av arkitekten greve Cronstedt den 30 mars 1915 upprättade förslag med däri av kungl. överintendentensämberet, enligt skrivelse den 13 november 1915, föreslagna mindre ändringar och tillägg samt för en sammanlagd kostnad av högst 296,000 kronor, samtliga arbeten att utföras genom kungl. överintendentensämberets försorg i samråd med riksmarskalksämberet, *dels ock* att härför måtte få — mot det att riksmarskalksämberet anskaffar och under arbetstiden tillhandahåller de för byggnadskostnadernas bestridande erforderliga medlen — av djurgårdskassans överskottsmedel årligen under den för byggnadskostnadernas amortering och förskotterade medels förräntande nödvändiga tid, räknat från och med innevarande år, utanordnas ett belopp av högst 30,000 kronor att på skeende rekvisition utbetalas till riksmarskalksämberet till ersättande av förskotterade medel.»

Såsom av den föregående utredningen i ärendet framgår förefinnas å *Departements-*
chefen. Ulriksdals slottsbyggnad åtskilliga bristfälligheter, vilka endast genom en grundligare reparation stå att avhjälpa och icke utan olägenhet kunna få fortfarande kvarstå. I sammanhang med de sålunda nödvändiga reparationsarbetena torde böra verkställas vissa andra arbeten, vilka jämte det de tjäna till att ytterligare säkra slottets bestånd erfordras för försättande av slottet i ett värdigt och för dess ändamål lämpat skick. Det av greve Cronstedt uppgjorda restaureringsförslaget med däri av överintendentensämberet förordade ändringar synes på ett förtjänstfullt sätt tillgodose det dubbla intresset att åt framtiden omsorgsfullt bevara en i kulturhistoriskt avseende värdefull byggnad och tillika bereda medlemmar av kungl. familjen en bostad, som motsvarar nutida fordringar på bekvämlighet.

Vad kostnaderna för slottets istandsättande angår äro desamma visserligen avsevärda men synas dock helt uppvägas av de fördelar, som förslagets genomförande medför.

Då jag sålunda anser mig böra förorda själva restaureringsförslaget och ej har något att erinra mot de härför beräknade kostnaderna, återstår att pröva riksmarskalksämberets förslag till anskaffande av de erforderliga medlen.

Riksmarskalksämberet har föreslagit att, sedan ifrågavarande byggnadskostnader guldits med av ämberet genom upptagande av lån eller annorledes anskaffade medel, av djurgårdskassan årligen skulle utgå ett

belopp av högst 30,000 kronor till amortering av de av byggnadsarbetet föranledda kostnaderna.

Med anledning härav och då jag hyser den meningen, att, därest lånevägen behöver anlitas för uppbringande av det erforderliga kapitalbeloppet, lånet bör om möjligt upptagas av allmänna medel, har jag under hand införskaffat yttrande från statskontoret, huruvida ett dylikt lån skulle kunna erhållas från djurgårdsfonden. Jag har därvid inhämtat, att de föreskrifter, som för närvarande gälla angående placering av fondens tillgångar, ej synas lägga hinder i vägen för utlåning till riksmarskalksämberet mot ränta av fem procent och på för lånets återbetalning betryggande villkor, samt att för ändamålet erforderliga medel kunna under innevarande år göras tillgängliga.

Vidare har jag låtit verkställa beräkningar rörande den tid, för vilken — under antagande att riksmarskalksämberet vid arbetenas påbörjande upplånade ett mot hela byggnadskostnaden svarande belopp av 296,000 kronor — bidrag från nämnda kassa skulle för ändamålet erfordras. Dessa beräkningar utvisa, att ett dylikt lån med en årlig kapitalavbetalning och ränteinbetalning av sammanlagt 30,000 kronor skulle vara slutamorterat inom 14 år, därest detsamma löpte med 5 procents ränta, och inom 16 år, därest ränta å lånet beräknades efter 6 procent. Det är emellertid att märka, att, om annuiteten något år skulle understiga 30,000 kronor eller ej hela det ifrågavarande beloppet skulle behöva upplånas eller ock det erforderliga beloppet komme att upplånas allenast i mån som arbetena fortskrede, dessa omständigheter givetvis skulle förändra amorteringstiden.

Tidigare i dag har jag vid behandlingen av frågan om vissa underhållsarbeten m. m. vid Haga, Ulriksdals och Drottningholms slott lämnat redogörelse för av riksmarskalksämberet verkställd utredning angående djurgårdskassans ställning. Av denna utredning, vartill riksmarskalksämberet i sin nu ifrågavarande skrivelse hänvisar, framgår, att kassans behållning vid innevarande års slut beräknas uppgå till 131,000 kronor. Då jag redan föreslagit, att av sistnämnda belopp skulle gäldas vissa till sammanlagt 101,446 kronor uppgående kostnader för underhållsarbeten m. m. vid omförmälda kungl. lustslott, återstår av kassans överskottsmedel för innevarande år ett belopp av omkring 29,500 kronor, som skulle kunna utgå såsom bidrag för år 1916 till nu ifrågavarande ändamål.

Jag hyser icke tvivel om att djurgårdskassan, som under senare år lämnat avsevärda överskott, även för en så lång tid framåt som här kan vara i fråga, förmår bidraga med omkring 30,000 kronor för år till realiserandet av nu förevarande förslag samt dessutom tillhandahålla

medel till de sedvanliga mindre reparations- och underhållsarbetena vid de kungl. lustslotten.

Då sålunda genom anlitande av djurgårdskassans medel en utväg öppnas att låta de ifrågasatta synnerligen önskvärda reparations- och omändringsarbeten komma till utförande utan att anslag å riksstaten härför behöver beviljas, synes mig hänsyn till rådande kristid så mycket mindre böra hindra arbetenas utförande på föreslaget sätt, som härigenom ett arbetstillfälle för arbetare i byggnadsbranschen, inom vilken kristiden vållat vissa svårigheter, kommer att yppa sig.

Jag anser mig alltså böra biträda riksmarskalksämbetets förslag även vad beträffar anskaffandet av de erforderliga medlen.

Såsom riksmarskalksämbetet föreslår, torde det lämpligast böra uppdragas åt överintendentsämbetet att i samråd med riksmarskalksämbetet låta de ifrågasatta arbetena komma till utförande.

På grund av vad jag nu anfört får jag alltså hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till gäldande av kostnaderna för utförande, i huvudsaklig överensstämmelse med ett av arkitekten hos överintendentsämbetet greve S. Cronstedt upprättat förslag med däri av ämbetet föreslagna jämkningar, av vissa restaureringsarbeten å Ulriksdals slott intill ett belopp av 296,000 kronor ävensom till gäldande av ränta, i den mån medel av riksmarskalksämbetet för ändamålet upplånats, må av djurgårdskassans överskottsmedel årligen under erforderlig tid, räknat från och med innevarande år, användas ett belopp av högst 30,000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla; och skulle proposition i ärendet till riksdagen avlätas av den lydelse, bil. litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Georg Sjöcrona.